

Brüsszel, 2021.3.10.
COM(2021) 110 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A
TANÁCSNAK**

uniós humanitárius segítségnyújtás: új kihívások, régi elvek

1. Bevezetés: az uniós humanitárius segítségnyújtás új és régi kihívásai

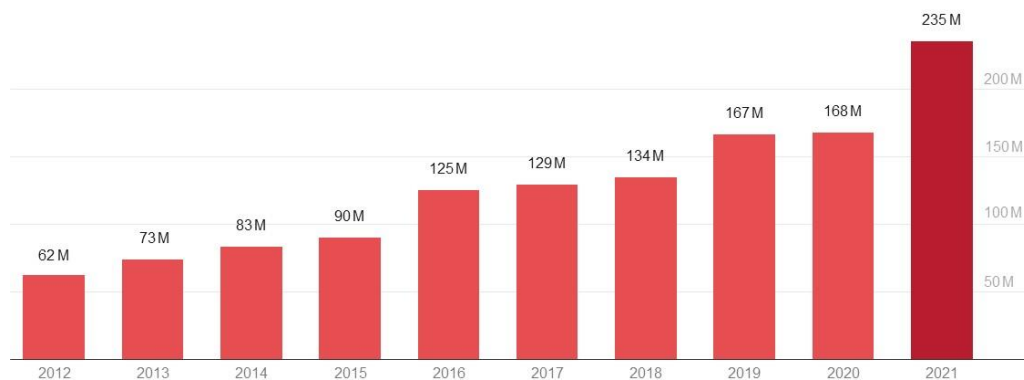
Az Európai Unió a tagállamokkal együtt **a világ vezető humanitárius donorja**: a globális humanitárius segítségnyújtás mintegy 36 %-a az EU-hoz kötődik¹. Egy olyan világban, ahol a konfliktusok és katasztrófák hatása egyre nagyobb, a humanitárius segítségnyújtás az EU külső tevékenységének kulcsfontosságú pillére, és fontos eszköze annak, hogy az EU az értékeit globális szinten is képviselni tudja.

A humanitárius segítségnyújtás azonban példa nélküli kihívásokkal néz szembe, amelyeket a Covid19-világjárvány tovább súlyosbított. **A humanitárius szükségletek minden eddiginél magasabb szintet értek el**, főként az állami alapú konfliktusok ismételt megjelenése², valamint az éghajlatváltozás, a környezetkárosodás, a globális népességnövekedés és a sikertelen kormányzás hatásai miatt. **A humanitárius szükségletek és a rendelkezésre álló források közötti szakadék** azonban világszerte egyre nő. **Az alapvető normákat és elveket korábban alig tapasztalt mértékben érik támadások**, és ez a segélynyújtást rendkívül megnehezíti és veszélyessé teszi.

Ez a közlemény felvázolja, hogy az EU – különböző humanitárius partnereivel és más donorokkal együttműködve – miként tud megfelelni ennek a kihívásnak.

Humanitárius szükségletek: emelkedő görbe – drámai növekedés a Covid19-világjárvány és a klímaváltozás hatására

Rászorulóak (2012–2021)

Adatok a Globális humanitárius áttekintés trójköréből. A népességi adatokban és a regionális menekültügyi reagálási tervek pénzügyi követelményeiben bekezeltek változások oka a humanitárius reagálási tervekkel való átfedés

Ábra: Az ENSZ Globális humanitárius áttekintése, 2021 • Forrás: Humanitarian Insight

¹2020-ban az EU és a tagállamok összesen 7,577 milliárd EUR-t különítettek el erre a célra (<https://fts.unocha.org/>).

²Békekutató Intézet, Oslo, *Conflict Trends: A Global Overview, 1946–2019 (Konfliktustrendek: Globális áttekintés, 1946–2019)*.

Az EU-ra humanitárius szereplőként még soha nem hárult akkora globális felelősség, mint a **Covid19-világjárvány** kitörése óta. 2021-ben az előrejelzések szerint 150 millió ember esik mélyszegénységbe a világjárvány következtében³. A Covid19 súlyosbította a már meglévő instabilitásokat és egyenlőtlenségeket, és tovább növelte a humanitárius szükségleteket. Az ENSZ becslései szerint 2021-ben közel 235 millió ember – azaz a világ minden 33. lakosa – szorul humanitárius támogatásra. Ez 40 %-os növekedést jelent a 2020-as becsült szükségletekhez képest (a Covid19 előtt), 2014 óta pedig ez az érték csaknem megháromszorozódott. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek száma 2010 óta megkétszereződött, és 2019 végére elérte a 79,5 milliót⁴. Napjainkban egy átlagos humanitárius válság több mint 9 évig tart, illetve sok ennél jóval tovább is elhúzódik, többek között Európa szomszédságában is. Ennek következtében túl sok humanitárius válsághelyzetről „feledkeznek meg”⁵.

Az EU és tagállamai erre válaszul 2020 áprilisa óta összeállították a 38,5 milliárd EUR összegű **„Európa együtt”**⁶ válaszcsomagot, amelyből 3,49 milliárd EUR-t a világjárvány okozta veszélyhelyzet-reagálási intézkedésekre és humanitárius szükségletekre különítettek el.

Az **éghajlatváltozás** súlyosbítja a környezetkárosodást és a természeti erőforrásokkal való nem fenntartható gazdálkodás következményeit, miközben növeli a humanitárius szükségleteket. A katasztrófákat kiváltó, egyre gyakoribb és súlyosabb természeti veszélyek mellett az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás is a konfliktusok, az élelmiszer-ellátás bizonytalansága és a lakóhelyelhagyás kiváltó okai közé tartozik. 2018-ban mintegy 108 millióan szorultak nemzetközi humanitárius segítségre viharok, áradások, aszályok és erdőtüzek miatt⁷. 2050-re az éghajlatváltozással összefüggő katasztrófák⁸ és az éghajlatváltozás társadalmi-gazdasági hatásai miatt évente több mint 200 millió ember szorulhat humanitárius segítségre.

Növekvő finanszírozási hiány – és a donorok egyre szűkebb köre

2020-ban az ENSZ valamennyi humanitárius felhívása – többek között a Covid19-világjárvány hatására – közel 32,5 milliárd EUR-ra nőtt, ami az eddigi legmagasabb összeg. Emellett a finanszírozási hiány 17,5 milliárd EUR, ami a teljes összeg több mint felét teszi ki. Az ENSZ szerint 29 milliárd EUR kezdő összegre van szükség az ENSZ 2021. évi humanitárius felhívásainak fedezésére⁹. Bár az EU és néhány más donor jelentősen növelte

³Világbank, *Global Economic Prospects (Világgazdasági kilátások)*, 2021. január.

⁴ UNHCR, *Global Trends, Forced Displacement in 2019 (Globális tendenciák, Kényszerű lakóhelyelhagyás 2019-ben)*, <https://www.unhcr.org/globaltrends2019>

⁵ Az olyan humanitárius válsághelyzetek, amelyekre a donorok csak korlátozott mértékben reagálnak, és amelyeket az általános finanszírozási hiány és a médiafigyelem alacsony szintje jellemez.

⁶Az „Európa együtt” kezdeményezésben az EU, annak tagállamai, azok diplomáciai hálózatai, ezenkívül pénzügyi intézmények, köztük a nemzeti fejlesztési bankok és végrehajtó ügynökségek, valamint az Európai Beruházási Bank (EBB) és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) vesznek részt. További információk: https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/eu-global-response-covid-19_en#header-2844

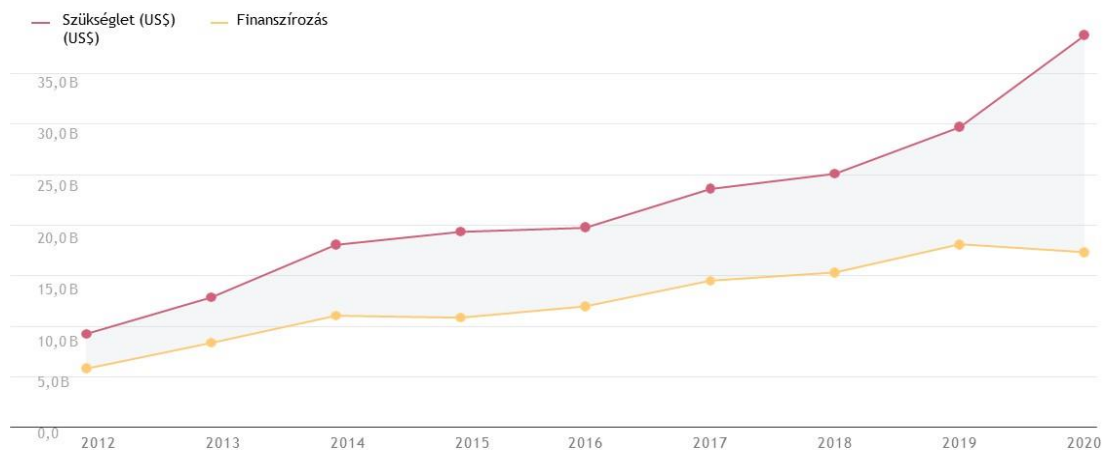
⁷Meteorológiai Világszervezet, *State of Climate Services 2020 Report (A klímaszolgáltatások helyzetéről szóló 2020. évi jelentés)*

⁸A Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége, *The Cost of Doing Nothing (A téltenség ára)*, 2019. szeptember.

⁹Egyesült Nemzetek, *Global Humanitarian Overview 2021 (Globális humanitárius áttekintés, 2021)*

támogatását az elmúlt években, aminek hatására az ENSZ humanitárius felhívásainak globális humanitárius finanszírozása a 2012. évi 4,1 milliárd EUR-ról 2020-ra 15 milliárd EUR-ra emelkedett, **a globális humanitárius finanszírozási hiány gyorsan nő. Ez a hiány pedig valószínűleg tovább fog növekedni**, mivel a donorgazdaságok továbbra is nagy nyomás alatt állnak a Covid19 gazdasági és társadalmi következményei miatt. Néhány jelentős donor már bejelentette támogatási költségvetésének vagy a nagyobb válságokhoz való hozzájárulásának csökkentését. Aggasztó, hogy a globális humanitárius finanszírozás továbbra is igen korlátozott számú donortól függ: 2020-ban világszinten a tíz legnagyobb donor biztosította a bejelentett finanszírozás 83 %-át¹⁰. Ugyanez érvényes az EU-n belül is, ahol a teljes uniós humanitárius finanszírozás túlnyomó többsége nagyon kevés tagállam és az EU költségvetéséből származik¹¹. Ez nem fenntartható.

Finanszírozási rés (2012–2020)

Ábra: Az ENSZ Globális humanitárius áttekintése, 2021 •Forrás: Pénzügyi követő szolgálat

A humanitárius segélyekhez való hozzáférés és a célba juttatás akadályai

Számos konfliktushelyzetben egyre gyakoribb, hogy a harcban álló felek a nemzetközi humanitárius jogot sértve gyakran szándékosan közvetlenül polgári személyek, kórházak és iskolák ellen indítanak támadásokat. A beszámolók szerint 2019-ben 277 esetben követtek el támadásokat a humanitárius segélyszervezetek munkatársaival szemben; e támadások 125 emberéletet követeltek¹². Számos válsághelyzetben a segélyszervezeteknek adminisztratív akadályokkal és egyéb korlátozásokkal is szembe kell nézniük, amelyek nehezíthetik az érintett személyek elérését. A Covid19-világjárvány miatti lezárások és kijárási korlátozások

¹⁰ ENSZ OCHA, pénzügyi követő szolgálat, <https://fts.unocha.org/>

¹¹ <https://fts.unocha.org/>

¹² Humanitarian Outcomes (A humanitárius segítségnyújtás eredményei), *Aid Workers Security Database (A segélyszervezetek alkalmazottainak biztonsági adatbázisa)*, <https://aidworkersecurity.org/incidents/report>

újabb kihívásokat jelentettek az érintett lakosságnak nyújtott segélyek célba juttatása tekintetében.

E tendenciák és kihívások fényében az EU-nak új lendületet kell adnia humanitárius segítségnyújtási politikájának, hogy hatékonyabban tudja kezelni a növekvő humanitárius szükségleteket, és támogatni tudja az elvi alapokon nyugvó humanitárius segélyek célba juttatását elősegítő környezet kialakítását. Ugyanakkor az EU továbbra is szorosan együttműködik a fejlesztési és a békeépítési szereplőkkel a hosszú távú megoldások előmozdítása érdekében.

2. Szilárd alapokra építve: a humanitárius segítségnyújtás bevált elvei

Az EU humanitárius segítségnyújtása szilárd jogi alapokon, valamint alapelveken és közös célkitűzéseken nyugszik. Továbbra is szigorúan tiszteletben tartja az emberiség, a semlegesség, a pártatlanság és a függetlenség egyetemes humanitárius elveit, amelyeket a nemzetközi jog is rögzít. A nemzetközi humanitárius jog állami és nem állami szereplők általi tiszteletben tartásának biztosítása továbbra is az EU humanitárius segítségnyújtási politikájának alapvető célkitűzése marad.

Az EU humanitárius fellépésének referenciakerete továbbra is a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus¹³. A humanitárius segítségnyújtásról szóló rendelettel¹⁴ együtt a konszenzus meghatározza a humanitárius segítségnyújtás sajátos jellegét és megbízatását: az uniós humanitárius segítségnyújtásra kizárólag a szükségletek alapján, a humanitárius segélyezés helyes gyakorlatának¹⁵ elveivel összhangban kerül sor. Amint arra a külső konfliktusok és válságok integrált uniós megközelítése is emlékeztet¹⁶, az uniós humanitárius segítségnyújtást semmilyen politikai, stratégiai, katonai vagy gazdasági célkitűzés nem befolyásolja. Ez annak biztosításához is elengedhetetlen, hogy a válság sújtotta, gyakran összetett politikai és biztonsági környezetben élő emberek is részesülhessenek támogatásban.

Bár a humanitárius segítségnyújtás az EU válságra adott átfogó válaszában kulcsfontosságú eleme, az EU megőrzi humanitárius segítségnyújtásának megkülönböztetett jellegét, miközben tovább mélyíti a kapcsolatot az uniós fejlesztési támogatási, konfliktusrendezési és békeépítési kezdeményezésekkel.

Az EU a humanitárius segítségnyújtás során továbbra is tiszteletben tartja azt az elvet, hogy **ne okozzon kárt** az érintett lakosságnak és a környezetnek¹⁷, és törekedni fog a **konfliktusérzékeny** szemléletmód érvényesítésére, hogy a konfliktusokat véletlenül se

¹³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1431445468547&uri=CELEX:42008X0130\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1431445468547&uri=CELEX:42008X0130(01)).

¹⁴ Az 1257/96/EK tanácsi rendelet meghatározza az EU humanitárius segítségnyújtásának módját; megállapítja, hogy az EU humanitárius segítségnyújtásának fajtól, etnikai hovatartozástól, vallástól, nemtől, kortól, nemzetiségtől vagy politikai hovatartozástól függetlenül el kell jutnia a katasztrófa vagy konfliktus sújtotta emberekhez, és a segítségnyújtást nem vezérelhetik politikai megfontolások, illetve az nem képezheti politikai megfontolások tárgyát.

¹⁵ <https://www.ghdinitiative.org/ghd/gns/principles-good-practice-of-ghd/principles-good-practice-ghd.html>

¹⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5413-2018-INIT/hu/pdf>

¹⁷ A humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus a környezetvédelmi megfontolásoknak a humanitárius segítségnyújtás ágazati politikáiba és fellépéseibe való beépítésére szólít fel.

erősítse meg. Az EU a humanitárius tér megőrzése érdekében továbbra is elő fogja mozdítani és meg fogja erősíteni a hatékony humanitárius **polgári-katonai koordinációt**.

A humanitárius segítségnyújtás gyakran a válság sújtotta embereknek nyújtott segítség fő formája. A szükségletek növekedése és a segélyek végsőkig kimerült költségvetése miatt reális a veszélye annak, hogy bizonyos emberek és közösségek lemaradnak. **Az EU továbbra is biztosítani fogja a szükségletekre való kiegyensúlyozott reagálást**, és eredeti humanitárius költségvetésének 15 %-át továbbra is az „elfeledett válságokra” fordítja.

A válsághelyzetben lévő személyek **védelmének** folyamatos integrációja – többek között a szexuális és nemi alapú erőszak, valamint a szexuális kizsákmányolás, bántalmazás és zaklatás megelőzése, enyhítése és az azokra való reagálás révén – továbbra is az EU humanitárius segítségnyújtásának hangsúlyos eleme marad, összhangban a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó uniós cselekvési tervvel¹⁸. Az EU továbbra is támogatni fogja a **vészhelyzetekben elkövetett nemi alapú erőszakkal szembeni védelem biztosítására irányuló cselekvési felhívást**¹⁹. Eleget tesz továbbá azon kötelezettségvállalásának, hogy gyorsan kezeli a nemzetközi segélyezési ágazatban előforduló bármely típusú köteleességszegést, és javítja az elszámoltathatóságot²⁰.

Az EU humanitárius segítségnyújtásának középpontjában továbbra is az emberek állnak majd, és az EU lehetőséget biztosít arra, hogy **a támogatás kedvezményezettjei érdemben részt vegyenek** az őket érintő döntésekben. Az EU elkötelezett amellett is, hogy megfeleljen bizonyos csoportok – köztük a nők, a gyermekek, az idősek és a fogyatékossgal élők – igényeinek, és biztosítsa a jogaikat. Ez hozzájárul az EU általános esélyegyenlőségi programjához²¹, amely az Európai Bizottság egyik kiemelt prioritása.

A válsághelyzetben lévő gyermekek számára alapvető fontosságú a biztonságos és következetes iskoláztatáshoz való hozzáférés, ez azonban távolról sem valósul meg mindenhol. Az oktatási intézmények – és maguk a diákok – egyre gyakrabban válnak erőszakos támadások célpontjává, különösen a Száhel-övezetben. Eközben – bár a Covid19-világjárvány idején a digitális és távoli megoldások bizonyos mértékben számos helyen segítettek biztosítani a folytonosságot a diákok számára – ezek a lehetőségek a humanitárius

¹⁸ https://ec.europa.eu/international-partnerships/news/gender-action-plan-putting-women-and-girls-rights-heart-global-recovery-gender-equal-world_en

¹⁹ Az EU 2017 júniusa és 2018 decembere között vezette a cselekvési felhívást (<https://www.calltoactionbv.com/>), és operatív iránymutatást adott ki a fogyatékossgal élő személyek uniós finanszírozású humanitárius tevékenységekbe való bevonásáról: https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/2019-01_disability_inclusion_guidance_note.pdf

²⁰ Az EU jóváhagyta „a donorok által a szexuális kizsákmányolásnak és bántalmazásnak, valamint a szexuális zaklatásnak a nemzetközi segélyezési ágazatban való felszámolása érdekében tett vállalásokat”, valamint „a Fejlesztési Támogatási Bizottságnak a fejlesztési együttműködés és a humanitárius segítségnyújtás terén a szexuális kizsákmányolás, a visszaélések és a zaklatás felszámolásáról szóló 2019-es ajánlását”.

²¹ „Mindannyiunk számára érvényes egyenlőségre van szükségünk a szó minden értelmében” – ez az Európai Bizottság egyik kulcsfontosságú szakpolitikai prioritása. E célkitűzés megvalósítása érdekében a Bizottság 2020 márciusa óta számos konkrét esélyegyenlőségi kezdeményezést és stratégiát terjesztett elő, különösen a nemek közötti egyenlőséggel, a fogyatékossgal és a megkülönböztetés különböző formái elleni küzdelemmel kapcsolatban. Ezek közé tartozik a külkapcsolatokban a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv; az uniós nemi esélyegyenlőségi stratégia (2020–2025); a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló uniós stratégia; az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló uniós stratégia (2020–2025); a rasszizmus elleni uniós cselekvési terv (2020–2025); a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer (2020–2030). (https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/dalli/announcements/union-equality-first-year-actions-and-achievements_en). Lásd még az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési tervet (2020–2024) (<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10101/2020/EN/JOIN-2020-5-F1-EN-ANNEX-1-PART-1.PDF>).

segélyek sok kedvezményezettje számára nem voltak elérhetők, a menekültek és az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek pedig különös kihívásokkal szembesülnek az oktatáshoz való hozzáférés terén. Az ENSZ becslései szerint²² a humanitárius válsághelyzetekben lévő közel 24 millió gyermek és fiatal esetében fennáll annak a kockázata, hogy a Covid19 miatt nem térnek vissza az iskolába. A lányok esetében a kockázat még nagyobb, mivel sokszor korai és kényszerházasságokhoz vezet, ha nem járnak iskolába²³. Az EU továbbra is nagy hangsúlyt fektet a **szükség helyzetben lévő gyermekek védelmének és oktatásának** támogatására, különös tekintettel a lányok oktatáshoz való hozzáféréseire humanitárius összefüggésben. Az EU éves humanitárius költségvetésének legalább 10 %-át továbbra is erre a prioritásra fordítja (a 2015. évi 1 %-hoz képest), és teljes mértékben részt vesz a biztonságos iskolákról szóló nyilatkozat²⁴ végrehajtásában.

Végezetül a hatékony **multilateralizmus**²⁵ és az **ENSZ által irányított koordináció** továbbra is központi szerepet játszik majd az EU humanitárius tevékenységében, mivel ezek az elveken alapuló és koherens humanitárius reagálás kulcsfontosságú tényezői. Emellett az EU továbbra is támaszkodni fog a különböző partnerek – többek között a nem kormányzati szervezetek, az ENSZ-ügynökségek, -alapok és -programok, más nemzetközi szervezetek, valamint az uniós tagállamok szakosodott ügynökségei – erős hálózatára. A különböző partnerekkel való együttműködés elengedhetetlen ahhoz, hogy változást érzünk el és minőségi eredményeket tudjunk felmutatni a gyakorlatban.

---

²² Egyesült Nemzetek, *Global Humanitarian Overview 2021 (Globális humanitárius áttekintés 2021)*.

²³ Lásd az ENSZ főtitkárának „A Covid19 nőkre gyakorolt hatása” című szakpolitikai jelentését: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women>; Lásd még a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének a Covid19 nemi szempontú hatásairól szóló weboldalát: <https://eige.europa.eu/topics/health/covid-19-and-gender-equality>

²⁴ A biztonságos iskolákról szóló nyilatkozat (2015) egy Norvégia és Argentína által vezetett kormányközi kezdeményezés, amelynek célja az oktatási intézményeket célzó támadásokkal szembeni védelem megerősítése és a biztonságos oktatás folyamatosságának biztosítása fegyveres konfliktusok idején.

²⁵ A szabályokon alapuló multilateralizmushoz való uniós hozzájárulás megerősítéséről szóló közös közlemény https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/en_strategy_on_strengthening_the_eus_contribution_to_rules-based_multilateralism.pdf

3. A növekvő szükségletek kezelése, a finanszírozási hiány csökkentése

3.1. Az eredményesség javítása: Az eredményesség és a hatékonyság fokozása, az innováció ösztönzése és a kapacitások növelése

A főbb donorok és humanitárius segélyszervezetek már 2016-ban, a humanitárius csúcstalálkozón elismerték a növekvő szükségletek és a véges erőforrásbázis jelentette strukturális kihívást. Megállapodtak egy „nagyszabású egyezségről”, amelynek célja, hogy a hatékonyság és a hatás maximalizálása érdekében módosítsák a donorok és a segélyszervezetek munkamódszereit²⁶. A nagyszabású egyezés mögötti központi elképzelések érvényesebbek és sürgetőbbek, mint valaha: **rugalmasság a donor részéről** annak érdekében, hogy a humanitárius partnerek időben és megfelelő módon reagálhassanak, valamint a különböző donorok gyakran megterhelő jelentéstételi kötelezettségeinek harmonizálása. Ennek fejében a segélyszervezetek **megújították elkötelezettségüket az összehangolt igényfelmérés, a kedvezményezettek és az adófizetők felé történő elszámoltathatóság és a donorok által nyújtott támogatás átláthatósága és láthatósága** mellett, biztosítva ugyanakkor, hogy a pénzeszközök lehető legnagyobb hányada eljusson a segítségre szorulókhöz. Ezzel párhuzamosan alapvető fontosságú, hogy a finanszírozás gyorsan mozgósítható legyen előre nem látható vészhelyzetek (mint például a Covid19-világjárvány) és az egyre gyakoribb, hirtelen bekövetkező – például az éghajlatváltozás okozta – természeti katasztrófák esetén. Az EU arra fog törekedni, hogy tovább korszerűsítse finanszírozási mechanizmusait annak érdekében, hogy **nagyobb működési rugalmasságot** biztosítson humanitárius partnerei számára, miközben fokozza **az uniós segítségnyújtás hozzáadott értékét és láthatóságát**.

Míg az uniós humanitárius segítségnyújtás nagy részét évente osztják ki, az Európai Bizottság több évre szóló és több országra kiterjedő „programalapú partnerségeket” indított, többek között a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával²⁷. E partnerségek célja, hogy nagyobb rugalmasságot biztosítsanak a humanitárius partnerek számára, és csökkentsék mind a humanitárius partnerek, mind a Bizottság adminisztratív terheit, miközben maximalizálják az uniós finanszírozás hatását és növelik az EU láthatóságát. Ezt a kísérleti megközelítést kiterjesztik az ENSZ szervezeteire, ügynökségeire és más nemzetközi szervezetekre.

Általánosabban fogalmazva, **az EU továbbra is elő fogja mozdítani az olyan innovatív megoldások kifejlesztését és elterjedését**, amelyek hatékonyabb, költséghatékonyabb, környezetbarátabb és az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliensebb támogatást nyújtanak²⁸.

Ma már széles körben elismert, hogy a **készpénztámogatás** a leghatékonyabb és legeredményesebb módja a konfliktusok vagy katasztrófák által sújtott emberek megsegítésének. Az EU régóta elkötelezett amellett, hogy lehetőség szerint adott esetben

²⁶Lásd: Humanitárius célú finanszírozással foglalkozó magas szintű munkacsoport: *Túl fontos ahhoz, hogy kudarcot valljon: a humanitárius finanszírozási hiány kezelése*, valamint <https://agendaforhumanity.org/initiatives/3861>

²⁷ Ilyen partnerség indult még például a francia ACTED, a dán Save The Children, az ír Concern és a német International Rescue Committee szervezetekkel is.

²⁸Például az Európai Innovációs Tanács „humanitárius segítségnyújtási célú, megfizethető csúcstechnológia” elnevezésű díja révén – ez többek között olyan projekteket támogatott, amelyek intelligens megoldásokat kínálnak a közösségek és a menekültek számára a megfizethető energia, egészségügyi ellátás és orvosi ellátás terén. További részletek: https://ec.europa.eu/research/eic/index.cfm?pg=prizes_aid

kézpénzes támogatást alkalmazzon humanitárius helyzetekben²⁹. Az EU a kulcsfontosságú partnerekkel együtt törekszik annak biztosítására, hogy a kézpénzprogramhoz nyújtott finanszírozás lehető legnagyobb hányada jusson el a végső kedvezményezettekhez.

A digitális eszközök kulcsfontosságúak a kézpénztámogatások biztonságos teljesítése szempontjából. Amennyiben rendelkezésre állnak, fontos szerepet játszhatnak a távoktatás szükséghelyzetben történő bevezetésében a digitális oktatási cselekvési tervvel³⁰ összhangban, valamint a katasztrófákra vonatkozó korai előrejelző rendszerek lehetővé tételében, a lakóhelyelhagyás nyomán követésében és a távoli szükségletek felmérésében. Az EU humanitárius tevékenységei során **tovább fogja bővíteni a biztonságos és hatékony digitális eszközök használatát, különösen a sokkhatásokra reagálni képes szociális biztonsági hálóval kapcsolatos programokban**, például a törökországi szükséghelyzeti szociális védőháló³¹ esetében (amely az EU történetének legnagyobb humanitárius programja), valamint annak érdekében, hogy az adatvédelmi követelmények³² maradéktalan tiszteletben tartása mellett **lehetővé tegye a támogatás kedvezményezettjeinek összeköttetését.**

A helyi szereplők támogatása

Általában a helyi közösségek és szervezetek reagálnak elsőként a válságra, és kulcsszerepet játszanak a rászorulóknak gyors, minőségi és költséghatékony támogatásában. A Covid19-világjárvány esetében gyakran a helyi szereplők voltak az elsők, amelyek pótolták az nemzetközi szereplők hiánya miatti kiesést. A világjárvány során bebizonyosodott, hogy mennyire fontos a helyismeret és az összefüggések megértése a segélyek könnyebb elfogadása és a beavatkozás felgyorsítása céljából.

A nagyszabású egyezség keretében a donorok és a nemzetközi segélyszervezetek határozottan elkötelezték magukat amellett, hogy **több forrást juttatnak el közvetlenül a helyi szereplőknek**. A helyi szereplők és a nemzeti nem kormányzati szervezetek finanszírozását azonban hátráltatta az, hogy számos donornak össze kell egyeztetnie ezt a kötelezettségvállalást a szabályozási, átláthatósági és elszámoltathatósági követelményekkel, különösen olyan konfliktushelyzetekben, amikor a pénzügyi nyomon követés kihívást jelenthet.

A Bizottság törekedni fog arra, hogy fokozza a lokalizációhoz nyújtott uniós támogatást, figyelembe véve az ország és a kontextus sajátosságait, valamint azért, hogy a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásával összhangban különböző eszközöket mozgósít a következő négy tengely mentén:

- a) beruházás a helyi kapacitások megerősítésébe, építve a Bizottság olyan kezdeményezésekkel kapcsolatos tapasztalataira, mint a törökországi helyi kezdeményezési alap, amely technikai és pénzügyi támogatást nyújt a helyi szereplőknek annak érdekében, hogy a segély eljuthasson a menekültekhez és a befogadó közösségekhez;

²⁹A Tanács következtetései a kézpénztámogatásokról: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10184-2015-INIT/hu/pdf>.

³⁰https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf

³¹https://ec.europa.eu/echo/essn_en

³²<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>.

- b) a humanitárius szállítmányok környezetbarát és helyi beszerzésének előnyben részesítése;
- c) helyi finanszírozási modellek, például multilaterális összevont finanszírozási mechanizmusok támogatása, különös hangsúlyt fektetve a helyi szereplőkre;
- d) a nemzetközi és helyi szereplők közötti egyenlő partnerségeken, felelősségmegosztáson és finanszírozáson alapuló konzorciumok ösztönzése.

A nagyszabású egyezség keretében tett kötelezettségvállalásaival összhangban az EU kísérleti jelleggel hozzájárul az ENSZ országspecifikus összevont forrásaihoz³³ Dél-Szudánban és Ukrajnában. Ezek az alapok lehetővé teszik a nemzetközi donorok számára, hogy közvetett módon támogassák a helyi és nemzeti nem kormányzati szervezeteket, többek között az országos szintű humanitárius koordinációs mechanizmusokban való részvételük előmozdítása révén.

Célkitűzés: A rugalmas és hatékony humanitárius tevékenység és finanszírozási mechanizmusok előmozdítása.

Fő intézkedések:

- A többéves és rugalmas finanszírozási megállapodások kiterjesztése a humanitárius partnerekkel – kapcsolattartás a fejlesztési eszközökkel minden olyan esetben, amikor lehetséges az összekapcsolást előtérbe helyező megközelítés alkalmazása –, valamint a jelentéstételi követelmények egyszerűsítése/harmonizálása a nagyszabású egyezséggel összhangban, biztosítva ugyanakkor az igények felmérésének összehangolását az ügynökségek között, valamint az uniós támogatás elszámoltathatóságának, hatékonyságának és láthatóságának megerősítését.
- A helyi szereplőknek nyújtott uniós támogatás növelése, többek között az országalapú összevont források és a helyi szereplőket előnyben részesítő egyéb finanszírozási mechanizmusok szélesebb körű felhasználása révén.
- Iránymutatás kidolgozása a helyi szereplőkkel való egyenlő partnerségek előmozdítására vonatkozóan.
- A digitális eszközök humanitárius partnerek általi további használatának ösztönzése, többek között a támogató környezet kialakítására irányuló közös munka révén.
- A készpénztámogatásokra vonatkozó tematikus uniós szakpolitika felülvizsgálatával összefüggésben konkrét iránymutatás kidolgozása a digitális készpénzhasználat kiterjesztésére vonatkozóan, valamint annak biztosítása, hogy a támogatás kedvezményezettjei hozzáférjenek a digitális megoldásokhoz.
- A humanitárius segítségnyújtás bevált, költséghatékony, technológiaalapú megoldásaiba történő beruházások támogatása, fokozása és előmozdítása, többek között az Európai Innovációs Tanács 2020. évi díjának példájára építve³⁴.

3.2. A hiányosságok pótlása: európai humanitárius reagálási kapacitás

³³ <https://www.unocha.org/our-work/humanitarian-financing/country-based-pooled-funds-cbpf>

³⁴ https://ec.europa.eu/research/eic/index.cfm?pg=prizes_aid

Bár az EU humanitárius segítségnyújtását továbbra is az EU humanitárius partnerei fogják biztosítani, **előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor egyértelmű hozzáadott értéket jelent az EU számára, ha közvetlenül beavatkozik**, például egy átmeneti hiány pótlása esetén, ha a szokásos szállítási mechanizmusok, illetve a humanitárius szervezetek vagy a nemzeti hatóságok rendelkezésre álló kapacitásai hatástalanok lennének vagy hiányoznának³⁵. Ilyen esetekben az EU humanitárius segítségnyújtásról szóló rendeletével összhangban álló és az EU humanitárius költségvetéséből finanszírozott **európai humanitárius reagálási kapacitás** lehetővé tenné az EU számára, hogy támogassa a tagállamokat és az EU humanitárius partnereit a gyors segítségnyújtásban.

Ez a kapacitás a Covid19-világjárvány során szerzett tapasztalatokra épülne, beleértve a repatriáló járatok humanitárius rakomány szállítására való használatát, valamint az EU humanitárius léghídjának³⁶ az „Európa együtt” megközelítés keretében történő létrehozását az alapvető humanitárius segélyek célba juttatásának támogatása érdekében.

2020 májusa és októbere között az EU a **humanitárius léghídnak** köszönhetően 67 műveletet hajtott végre négy kontinens 20 országában. Az EU humanitárius segítségnyújtási költségvetéséből finanszírozott művelet keretében 1 150 tonna alapvető egészségügyi és humanitárius rakomány, 1 700 egészségügyi és humanitárius munkatárs, valamint egyéb utasok szállítására került sor.

Ez a kapacitás kiegészíti az **uniós polgári védelmi mechanizmust**, és az EU **Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központjának**³⁷ működőképességére támaszkodik. A kapacitás célja, hogy még inkább megkönnyítse az uniós partnerek és a tagállamok humanitárius tevékenységét, és annak végrehajtása az utóbbiakkal szoros együttműködésben történik majd. E kapacitás célja továbbá, hogy szükség esetén elősegítse a logisztikát, beleértve a szállítást is, lehetővé téve az erőforrások összevonását, és megkönnyítve azok telepítését és helyszíni kezdeti működtetését. Biztosíthat például logisztikai értékeléseket, támogatást nyújthat a kezdeti működtetéshez, a közbeszerzéshez, a készletfelhalmozáshoz, a szállításhoz és/vagy a segélyszállítmány szétosztásához, beleértve a Covid19-oltóanyagokat és azoknak az instabil országokba történő szállítását³⁸. Emellett – adott esetben az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) koordinálásával létrehozandó jövőbeli uniós egészségügyi munkacsoporttal³⁹ együttműködésben – tovább erősíthetné a jövőbeli egészségügyi vészhelyzetekre való uniós reagálási kapacitást a meglévő Európai Orvosi Hadtestre építve, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmussal szinergiában segítse a fertőző betegségek kitörésére való helyi reagálást, valamint fokozza a felkészültséget a tagállamokban és a harmadik országokban. Ezen túlmenően ezek az erőfeszítések kiegészítenek más olyan uniós kezdeményezéseket is, amelyek hozzájárulhatnak az EU humanitárius tevékenységének támogatásához, mint például az önkéntesek hozzájárulása az Európai Szolidaritási Testületen keresztül, amely egyablakos ügyintézkést biztosít a szolidaritási tevékenységek számára az egész Unióban és azon kívül⁴⁰.

³⁵ A humanitárius segítségnyújtásra jelentős hatást gyakoroltak a közlekedési és az ellátási lánc zavarai, valamint a Covid19-világjárvány korai szakaszaiban világszerte bevezetett utazási korlátozások és korlátozó intézkedések.

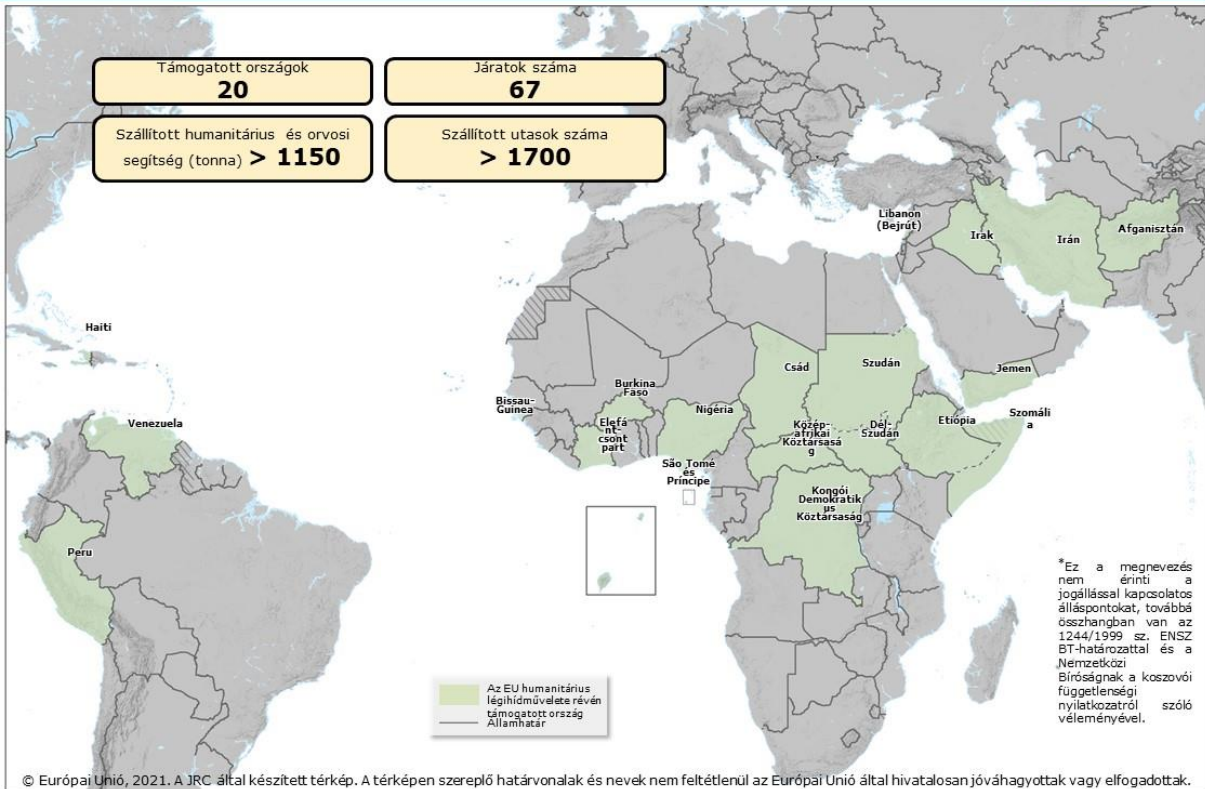
³⁶ https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/humanitarian-air-bridge_en

³⁷ https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/emergency-response-coordination-centre-ercc_en

³⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-united-front-beat-covid-19_en.pdf

³⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/proposal-mandate-european-centre-disease-prevention-control_en.pdf

⁴⁰ https://europa.eu/youth/solidarity_hu

Célkitűzés: *Annak biztosítása, hogy az uniós humanitárius segítségnyújtás gyorsan és hatékonyan eljusson a rászorulókhoz.*

Fő intézkedés:

- *Európai humanitárius reagálási kapacitás kialakítása a hiányosságok szükség szerinti megszüntetése érdekében, lehetővé téve az uniós tagállamok és humanitárius partnerek számára, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmussal összehangolva és azt kiegészítve gyorsan humanitárius segítséget nyújtsanak.*

3.3. Nagyobb hangsúly helyezése az éghajlati hatásokra és a környezeti tényezőkre: érdekérvényesítés, felkészültség és megelőző intézkedések

A külön költségvetéssel rendelkező katasztrófavédelmi felkészültség már most is szerves része az EU humanitárius reagálásának, ezenkívül az EU hosszú távú katasztrófakockázat-csökkentési programjának kulcsfontosságú eleme. Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás növekvő hatásai azonban magának a humanitárius tevékenységnek a sikerét is veszélyeztetik⁴¹. Az éghajlatváltozás nemcsak felerősíti a természeti katasztrófákat,

⁴¹2020 első felében mintegy 10 millió ember kényszerült lakóhelye elhagyására, főként az időjárással kapcsolatos veszélyek és katasztrófák miatt, elsősorban Dél- és Délkelet-Ázsiában, valamint Afrika szarván – Meteorológiai Világszervezet, 2020.

hanem a fenyegetéseket megsokszorozó tényező is⁴², ami megnehezíti és meghosszabbítja a konfliktushelyzeteket, ezáltal növelve a humanitárius szükségleteket. Ezért fontos annak biztosítása, hogy az éghajlati és környezeti megfontolásokat (beleértve a kockázattudatosságot) a humanitárius tevékenységek során mindig és mindenhol figyelembe vegyék, különös hangsúlyt fektetve a humanitárius programozás részeként az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a környezeti reziliencia támogatására a katasztrófáknak leginkább kitett országokban és régiókban.

Különösen a humanitárius tevékenység előrelátó megközelítése⁴³ segíthet megerősíteni a közösségeket, köztük a lakóhelyüket elhagyni kényszerült csoportok rezilienciáját az éghajlattal kapcsolatos és egyéb veszélyeknek kitett régiókban. Az ilyen megközelítések hatékonysága attól függ, hogy rendelkezésre állnak-e kellően megbízható információk a korai előrejelző rendszereken⁴⁴ keresztül, beleértve az intézkedéseket kiváltó mutatókat vagy egyéb kritériumokat is. Az éghajlatváltozással foglalkozó és tudományos közösségekkel kialakított partnerségek bővülésére építve az EU **fokozni fogja e megközelítések alkalmazását.** Az EU 2022-ben tölti be a katasztrófákkal összefüggő kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos platform elnöki tisztét, amely szerepében elő fogja mozdítani a katasztrófák és az éghajlatváltozás miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek védelmére irányuló globális erőfeszítéseket.

2020 júliusában az uniós Kopernikusz veszélyhelyzet-kezelési szolgáltatás (az uniós polgári védelmi mechanizmus rendelkezésére álló eszköz) keretében a globális árvíz-előrejelző rendszer által biztosított előrejelzés lehetővé tette a bangladesi humanitárius partnerek számára⁴⁵, hogy gyorsan reagáljanak a súlyos áradásokra, és 3 300 családnak nyújtsanak készpénztámogatást a legsúlyosabban érintett területeken.

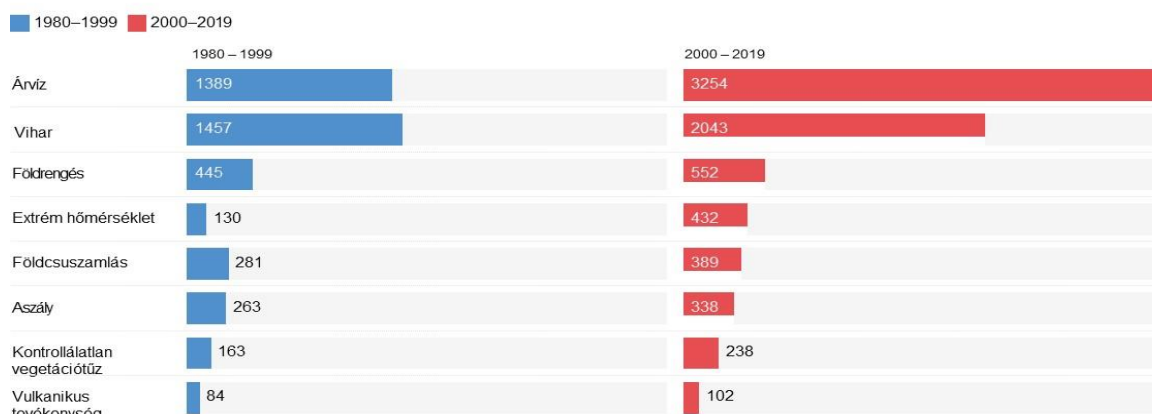
⁴² A klíma- és energiadiplomáciáról szóló tanácsi következtetések – <https://www.consilium.europa.eu/media/48057/st05263-en21.pdf>, Éghajlatváltozási és védelmi ütemterv – <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12741-2020-INIT/en/pdf>

⁴³ A megelőző intézkedések olyan korai intézkedések előzetes megtervezését jelentik, amelyek alapján a finanszírozást gyorsan ki lehet fizetni, mielőtt természeti vagy ember által előidézett katasztrófa vagy bármely más intézkedést kiváltó esemény következne be. Ezek az intézkedések más típusú, nem csak az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó veszélyhelyzetek esetében is relevánsak.

⁴⁴ <https://www.undrr.org/terminology/early-warning-system>

⁴⁵ A Vöröskereszt és Vörösféldhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége, a Bangladesi Vörösféldhold Társaság és az Élelmezési Világprogram által végrehajtott intézkedések.

Katasztrófák típusonként (1980–2019)

Ábra: Az ENSZ Globális humanitárius áttekintése, 2021 • Forrás: CRED / UNDRR

Az éghajlatváltozás növekvő humanitárius hatása ellenére a legsérülékenyebb helyzetű országoknak túl kevés jut az éghajlatváltozás elleni globális küzdelem finanszírozásából⁴⁶. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében sürgősen szükség van további nemzetközi finanszírozásra, állami és magánforrásokból egyaránt. A humanitárius rendszerre nehezedő további nyomás elkerülése érdekében az EU továbbra is **amellett fog síkra szállni, hogy számottevően növeljék a reziliencia és az alkalmazkodás fokozására irányuló éghajlat-politikai forrást ott, ahol arra a legnagyobb szükség van.** Ez csak az éghajlat és a környezet változásának hatásaival szembeni reziliencia integrált megközelítése révén lehet eredményes, amely összefogja a humanitárius, fejlesztési és béketeremtő szereplőket a megelőzésre és a felkészültségre összpontosítva, az éghajlat- és környezetvédelmi politika és a tudományos közösségek szakértelmére támaszkodva⁴⁷.

Bár a humanitárius segítségnyújtásra nem vonatkozik az EU 2021–2027-es többéves pénzügyi keretén belül az éghajlati szempontok érvényesítésére vonatkozó 30 %-os célkitűzés, az mégis hozzájárul az éghajlatváltozás elleni fellépéshez. Az éghajlatváltozással kapcsolatos uniós kiadások nyomán követésre irányuló átfogó erőfeszítésekhez való hozzájárulásként a Bizottság önkéntes alapon alkalmazni fogja ezt a **nyomon követést az EU humanitárius segítségnyújtására.**

A humanitárius donoroknak és szereplőknek jó példával kell elől járniuk. Az EU ezért **támogatni fogja a humanitárius partnereknek a környezeti lábnyomuk csökkentésére irányuló erőfeszítéseit.** Ezzel egyidejűleg a Bizottság az **európai zöld megállapodás**⁴⁸

⁴⁶Az IFRC 2020. évi globális katasztrófajelentése szerint az éghajlatváltozásnak és az éghajlatváltozással összefüggő katasztrófáknak leginkább kitett 20 ország egyike sem szerepelt az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás finanszírozásának egy főre jutó legnagyobb 20 kedvezményezettje között.

⁴⁷Például a Meteorológiai Világszervezettel való együttműködés keretében.

⁴⁸https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu

támogatása érdekében **folytatja humanitárius helyszíni hálózatának (ECHOField) és támogató központjának**⁴⁹ „zöldebbé tételét”.

Célkitűzés: *Az éghajlatváltozás hatásainak és a környezeti tényezőknek a humanitárius segítségnyújtási politikába és gyakorlatba való további beépítése, valamint a fejlesztési, biztonsági és éghajlat-politikai/környezetvédelmi szereplőkkel való koordináció megerősítése a kiszolgáltatott közösségek rezilienciájának kiépítése érdekében.*

Fő intézkedések:

- *Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégiával összhangban álló, a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolását előtérbe helyező megközelítés részeként az éghajlatváltozással kapcsolatos alapok arányának jelentős növelése a katasztrófáknak leginkább kitett országokban és régiókban a reziliencia és az alkalmazkodás fokozására.*
- *A veszélyeztetett népesség éghajlatváltozással és környezettel szembeni rezilienciájának megerősítése a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolását előtérbe helyező megközelítés révén, valamint annak biztosítása, hogy az EU humanitárius partnerei – a fejlesztési és az éghajlat-politikai szereplőkkel szoros együttműködésben – a katasztrófavédelmi felkészültségre vonatkozó új iránymutatásokat terjesszenek el és hajtsanak végre.*
- *A kockázatokkal kapcsolatos tájékoztatáson alapuló megközelítések továbbfejlesztése és alkalmazása – beleértve a kockázatfinanszírozást –, valamint az előzetes intézkedések fokozása a különböző humanitárius helyzetekben és régiókban.*
- *Iránymutatások és képzések kidolgozása az EU humanitárius partnerei számára a humanitárius segítségnyújtás környezetbarátabbá tételéről, a humanitárius segítségnyújtás éghajlati és környezeti lábnyomának csökkentése érdekében.*
- *Az éghajlattal kapcsolatos kiadások nyomon követése az uniós humanitárius segítségnyújtásról szóló rendelet keretében.*

3.4 Közös teljesítés: az erőforrásalap bővítése, a válságok kiváltó okainak kezelése és végső soron a szükségletek csökkentése

A kiváltó okok kezelése és a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásának előmozdítása

A humanitárius segítségnyújtás célja, **hogy sürgősségi segílyt nyújtson a válság sújtotta embereknek.** A humanitárius segítségnyújtás önmagában nem oldja meg – és erre nem is képes – a konfliktusok és más válságok háttérében álló összetett problémákat, legyen szó akár társadalmi-gazdasági, irányítási vagy környezetvédelmi kérdésekről. Mindezeket a tényezőket továbbra is holisztikus módon kell kezelni: **a kormányzással kapcsolatos kihívások kezelése, a lakosság alapvető jogainak tiszteletben tartása, az egyenlőtlenségek figyelembevétele, az alapvető szolgáltatásokhoz, az igazságszolgáltatáshoz, a gazdasági lehetőségekhez és a biztonsághoz való hozzáférés biztosítása, valamint az éghajlati és környezeti kihívások kezelése** révén. A nemzetközi támogatásnak válsághelyzetben csak akkor lesz tartós hatása, ha a nemzeti és helyi hatóságok határozottan elkötelezik magukat amellet, hogy a kirekesztés elleni küzdelem, a jogok

⁴⁹A Bizottság klímasemlegességi kötelezettségvállalásainak része.

védelme és az elszámoltathatóság biztosítása révén az embereket helyezik ezen erőfeszítések középpontjába. Ennek kell a konfliktusokkal és válságokkal kapcsolatos uniós megközelítés középpontjában állnia.

Ezen erőfeszítések részeként az EU **fokozni fogja a humanitárius segítségnyújtásnak a fejlesztéssel és a békeépítéssel való összekapcsolására irányuló munkáját**. A humanitárius segítségnyújtást nem a válságok által érintett emberek szükségleteinek hosszú távú megoldásaként alakították ki. A humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolása révén az EU minden szükséges eszközt bevet nemcsak a rövid távú szükségletek kezelése érdekében, hanem azért is, hogy hosszú távú megoldásokat kínáljon, és konfliktusok esetén hozzájáruljon a tartós béke megteremtéséhez. Ehhez **közös elemzésre és operatív reagálási keretekre**, valamint **konfliktusérzékeny megközelítésre** van szükség annak érdekében, hogy a külső segítségnyújtás ne mélyítse el akaratlanul a konfliktusokat.

Az összekapcsolást előtérbe helyező megközelítés mára számos instabil és konfliktusok sújtotta országban valósággá vált az EU külső segítségnyújtása terén. Ez magában foglalja a humanitárius és fejlesztési törekvések összekapcsolását célzó kísérleti programba 2017-ben bevont hat országot (Csád, Irak, Mianmar, Nigéria, Szudán és Uganda), valamint egyéb összefüggéseket (pl. közös humanitárius-fejlesztési-békekeretek a szíriai válságra válaszul Libanonban és Jordániában). Idetartozik többek között:

- a humanitárius és fejlesztési szereplők szoros együttműködésével kialakított szociális biztonsági hálók támogatása;
- koordinált támogatás a katasztrófavédelmi felkészültséghez és a rezilienciához a fejlesztési és humanitárius finanszírozás egészét tekintve (különösen a talajromlás, a vízhiány és az éghajlatváltozás által súlyosan érintett régiókban, például a Száhel-övezetben);
- a polgári lakosság védelmére fordított figyelem növelése;
- az erőszak mögöttes okainak kezelését célzó strukturális reformok szorgalmazása;
- a kényszerű lakóhelyelhagyással kapcsolatos hosszú távú megoldások előmozdítása az EU 2016-os „Méltó élet” című közleményével⁵⁰ és a menekültekről szóló globális megállapodással összhangban⁵¹.

A konfliktusok folyamatos jelenléte és a Covid19 társadalmi-gazdasági hatása csak növeli ezen erőfeszítések fokozásának szükségességét, főként az EU és tagállamai, azok diplomáciai hálózatai és pénzügyi intézményei (ideértve a nemzeti fejlesztési bankokat és végrehajtó ügynökségeket, valamint az Európai Beruházási Bankot és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankot) közötti még szorosabb együttműködés révén és **az „Európa együtt” megközelítés alapján**⁵². Különös erőfeszítéseket kell tenni az élelmezésbiztonság, az egészségügy és az oktatás területén, tekintettel a világjárvány e területekre gyakorolt drámai hatására. A 2014–2020-as programozási időszak pozitív tanulságai alapján **az EU** a humanitárius elvek tiszteletben tartása mellett **tovább erősíti a különböző szereplők és az uniós szolgálatok közötti szinergiákat és kiegészítő jelleget**.

⁵⁰ „Méltó élet” https://ec.europa.eu/echo/files/policies/refugees-jdp/Communication_Forced_Displacement_Development_2016.pdf

⁵¹ <https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html>

⁵² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/joint_communication_global_eu_covid-19_response_en.pdf

Célkitűzés: *Annak biztosítása, hogy a humanitárius, fejlesztési, békeépítési és egyéb szakpolitikák működjenek együtt a sürgős segítségnyújtás és a hosszabb távú megoldások jobb összekapcsolása érdekében, törekedve a szükségletek csökkentésére, valamint a konfliktusok és válságok kiváltó okainak kezelésére.*

Fő intézkedések:

- *Szisztematikus közös uniós elemzések készítése a válsággal kapcsolatos kockázatokról, szükségletekről, sebezhetőségekről és strukturális okokról, valamint adott esetben az uniós szakpolitikák közös programozása és tervezése, összhangban a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásával.*
- *A helyszíni koordinációs mechanizmusok megerősítése az uniós küldöttségek és az ECHO kirendeltségeinek támogatásával az EU humanitárius, fejlesztési és béketeremtési tevékenységei során, az összehangolt és koherens eredmények biztosítása érdekében. Szoros együttműködés az uniós tagállamokkal az „Európa együtt” megközelítés szellemében.*
- *Hatékony kapcsolatok kialakítása a különböző humanitárius, fejlesztési és békétámogató tevékenységek között, valamint a meglévő eszközök – például a szakpolitikai párbeszéd – felhasználása a nemzeti és helyi kapacitások megerősítése érdekében – beleértve a nem állami hatóságok kapacitását is – az alapvető szolgáltatások nyújtása és a rezilienciaépítés támogatása céljából.*
- *A készpénzalapú, sokkhatásokra reagálni képes szociális védőháló támogatásának kiterjesztése.*
- *Az EU politikai és diplomáciai szerepvállalásának, valamint a rendelkezésre álló valamennyi eszköznek a felhasználása a válságok megelőzése, a konfliktusok megoldása és a békeépítés céljára, ugyanakkor a humanitárius műveletek támogatását célzó fellépés fokozása annak érdekében, hogy megkönnyítsék a humanitárius támogatáshoz való hozzáférést és az elvek tiszteletben tartását, valamint a polgári lakosság védelmét és a nemzetközi humanitárius jog érvényesítését.*
- *A humanitárius tér védelmére, a párhuzamosságok elkerülésére, a következetlenségek minimalizálására, valamint a biztonsági és védelmi szereplőkkel való lehetséges szinergiák maximalizálására szolgáló keretként a hatékony humanitárius polgári-katonai koordináció előmozdítása minden releváns területen.*
- *Szinergiák kiépítése az EU békeközvetítési és konfliktusmegelőzési erőfeszítéseivel, a humanitárius elvek maradéktalan tiszteletben tartása mellett, a szenvedés enyhítésére irányuló erőfeszítések fokozása érdekében.*
- *Az oktatás területén megfigyelhető globális szakadék áthidalása céljából az oktatás integrálása a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásának prioritást élvező területei közé, olyan ágazatok mellett, mint az egészségügy, az élelmezésbiztonság, a katasztrófavédelmi felkészültség és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia.*

Az erőforrásalap bővítése – Európán belül és kívül egyaránt

A humanitárius válsághelyzetek terjedelmének és súlyosságának az elmúlt években bekövetkezett drámai növekedése kihívást jelent az egész emberiség számára. A Covid19-világjárvány kiemelte annak a törekvésnek a fontosságát, hogy senkit sem szabad magára hagyni. Az ENSZ főtitkára által 2015-ben összehívott, humanitárius finanszírozással

foglalkozó magas szintű munkacsoport legfontosabb ajánlásai 2021-ben még relevánsabbak⁵³: **a jelentősen megnövekedett humanitárius szükségletek kezeléséhez sürgősen több erőforrásra van szükség.**

Ennek ellenére a **humanitárius segítségnyújtás erőforrásalapja továbbra is aggasztóan szűkös.** 2020-ban a három legnagyobb donor (az Egyesült Államok, Németország és az Európai Bizottság) biztosította a világszerte bejelentett humanitárius finanszírozás 62 %-át. Az EU által nyújtott humanitárius finanszírozás mintegy 90 %-át mindössze négy tagállam és az Európai Bizottság adja⁵⁴. Bár az elmúlt években számos ország – köztük néhány uniós tagállam – fokozta humanitárius finanszírozását, jelentős mozgástér áll rendelkezésre a donorok listájának bővítésére és a meglévő donorok hozzájárulásának növelésére a sürgősen szükséges közös globális erőfeszítésre való reagálás érdekében.

Ennek fényében az EU-nak **fokozottan támogatnia kell a jelentősen megnövekedett humanitárius finanszírozási erőfeszítéseket** és a felelősségnek a donorok – köztük az uniós tagállamok – közötti jobb megosztását. Az EU-nak – a tagállamaival, valamint más elkötelezett humanitárius donorokkal, például az Egyesült Államokkal együttműködve – ki kell aknáznia mind a régebbi, mind az újonnan megjelenő donorokkal (különösen azokkal, akiknek a globális gazdasági súlya az elmúlt években jelentősen megnőtt, például Kínával és a Perzsa-öböl menti államokkal) fennálló kétoldalú, regionális és többoldalú kapcsolatait annak érdekében, hogy ösztönözze a nagyobb mértékű finanszírozást és a globális humanitárius rendszer szisztematikusabb támogatását. A kötelezettségvállalás értelmében a feleknek jelenleg a bruttó nemzeti jövedelmük 0,7 %-ával⁵⁵ kell részt venniük a hivatalos fejlesztési támogatásban, amelyre ismételten felszólítást kapnak. A vállalásnak ösztönöznie kell a humanitárius finanszírozási kötelezettségvállalások olyan mértékű fokozását, amely arányos a humanitárius szükségletek és követelmények elmúlt években tapasztalt meredek növekedésével. Ezeknek az erőfeszítéseknek együtt kell járniuk a humanitárius elvek tiszteletben tartásának, a humanitárius segélyezés helyes gyakorlatának és a nemzetközi humanitárius jognak a támogatásával.

Az EU és az USA szoros partnerséget ápol a humanitárius segítségnyújtás terén, amely konkrét válsághelyzetekről és tematikus kérdésekről folytatott párbeszédre és együttműködésre alapul. Erre az erős kapcsolatra építve az EU és az USA – a globális változás új transzatlanti programjával összhangban – közösen is munkálkodhat annak érdekében, hogy a donorok jobban megosszák egymással a felelősséget a globális humanitárius rendszer támogatása terén⁵⁶.

Az EU-nak azt is meg kell vizsgálnia, hogy miként lehetne adott esetben jobban bevonni a **magánszektor** a humanitárius válságok által sújtott embereknek nyújtott szolgáltatásokba. Az elmúlt években a humanitárius szereplők számos innovatív kezdeményezést indítottak, például olyan úttörő eszközöket, mint a humanitárius hatású kötvények. Jelentős előrelépés történt a katasztrófakockázatokra vonatkozó biztosítások és viszontbiztosítások alkalmazása terén. Az EU-nak azonban még többet kell tennie annak érdekében, hogy a magánszektorral való szorosabb együttműködés révén további forrásokat mozgósítson a humanitárius segítségnyújtás támogatása érdekében.

⁵³ <https://reliefweb.int/report/world/high-level-panel-humanitarian-financing-report-secretary-general-too-important-fail>

⁵⁴ <https://fts.unocha.org/global-funding/overview/2020>

⁵⁵ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

⁵⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/joint-communication-eu-us-agenda_en.pdf

A jelentős előkészítő munkára építve, amelyhez multilaterális összefüggésben is hozzájárult⁵⁷, a Bizottság arra fog törekedni, hogy humanitárius eszköztárába innovatív finanszírozási módszereket vezessen be, és aktívan elő fogja mozdítani a magánszektor bevonását a humanitárius finanszírozásba.

Célkitűzés: *A humanitárius tevékenységek erőforrásbázisának jelentős növelése.*

Fő intézkedések:

- *A felek emlékeztetése arra az uniós kötelezettségvállalásra, hogy bruttó nemzeti jövedelmük 0,7 %-át felajánlják hivatalos fejlesztési támogatásként; együttműködés a tagállamokkal a humanitárius finanszírozási kötelezettségvállalások olyan mértékű fokozása érdekében, amely arányos a humanitárius szükségletek és követelmények elmúlt években tapasztalt meredek növekedésével.*
- *Az EU, valamint a régebbi és újonnan megjelenő donor országok közötti együttműködés fokozása annak érdekében, hogy a humanitárius segítségnyújtás támogatásának közös felelőssége ne merüljön feledésbe, és hogy az együttműködést módszeresebben be lehessen építeni az EU-nak az érintett nem uniós országokkal folytatott politikai párbeszédébe. Globális szintű szövetségek megerősítése vagy létrehozása a hasonlóan gondolkodó országokkal a globális humanitárius program előmozdítása érdekében.*
- *2021-ben kísérleti támogatásötvözési kezdeményezés indítása az EU humanitárius költségvetéséből, hogy humanitárius összefüggésben további forrásokat lehessen mozgósítani a magánszektorból.*

4. A humanitárius segítségnyújtást elősegítő környezet támogatása

4.1. Az EU a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának élharcosa

A **nemzetközi humanitárius jog** olyan nemzetközileg elfogadott és egyetemesen elismert szabályok összessége, amelyek korlátozzák a fegyveres konfliktusok hatásait, és védik a polgári lakosságot és az összetűzésekben részt nem vevő más személyeket. A **nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása** önmagában is fontos célkitűzés; ezenkívül a hatékony humanitárius segítségnyújtás előfeltétele, és segítségével eleve elkerülhető, hogy szükség legyen ilyen jellegű segítségnyújtásra. Napjainkban e szabályok megsértése visszatérő jelenség. Egyre gyakoribb, hogy a harcban álló felek szándékosan támadnak meg polgári személyeket, köztük humanitárius vagy egészségügyi dolgozókat.

Az EU iránymutatásokat dolgozott ki a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának előmozdítására⁵⁸, és támogatást nyújt a katonai, biztonsági és diplomáciai személyzet kiképzéséhez. Ennek folytatására az új uniós külső eszközök keretében kerül sor (a 2021–2027-es időszakra). **Az EU-nak továbbra is külső tevékenységének középpontjába kell helyeznie a nemzetközi humanitárius jog előmozdítását és alkalmazását.** Ezzel

⁵⁷Például a humanitárius segélyezés helyes gyakorlatára irányuló kezdeményezés (2018–2021) társelnökeként vagy a humanitárius és rezilienciaépítési beruházási kezdeményezés tagjaként <https://www.weforum.org/projects/humanitarian-investing-initiative?emailType=Newsletter>

⁵⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=LEGISSUM:ah0004>

összefüggésben az EU továbbra is határozottan támogatni fogja a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságának a nemzetközi humanitárius jog hatékony alkalmazására vonatkozó megbízatásában betöltött szerepét.

A nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértését az összehangolt uniós megközelítés részeként következetesen el kell ítélni. Az EU külső eszközeinek részeként meg kell erősíteni a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartását, többek között kellő gondosság révén. Az EU-nak ezenkívül ki kell használnia politikai és gazdasági súlyát, hogy előmozdítsa a nemzetközi humanitárius jog partnerországok általi betartását, például az általa folytatott politikai és emberi jogi párbeszédet, valamint adott esetben a partnerországokkal fenntartott kereskedelmi és segélykapcsolatai révén.

A **szankciók** – nevezetesen az EU-n kívüli országok egyoldalú szankcióinak – **egyre gyakoribb, néhány esetben területen kívüli alkalmazása** szintén bonyolítja a humanitárius segélyek célba juttatását, és akadályozza az elveken alapuló humanitárius tevékenységet. Mivel a bankok és más pénzintézetek úgy próbálják csökkenteni kitértségüket, hogy csökkentik vagy megszüntetik tevékenységüket a szankciók hatálya alá tartozó joghatóságokban, a humanitárius ügyletek nehezebbé, sőt lehetetlenné válnak. Bár az uniós korlátozó intézkedések célzottak, és nem céljuk a humanitárius segítségnyújtás akadályozása, számos **kötelezettséget** vonnak maguk után, amelyek megsértése jogi fellépéshez, többek között nemzeti szintű büntetőjogi szankciókhoz vezethet.

Az EU tájékoztatói tevékenységeket folytatott annak érdekében, hogy megkönnyítse a szankciók hatálya alá tartozó területeken történő humanitárius segítségnyújtást, ideértve a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben kiadott bizottsági iránymutatást is⁵⁹. **Az EU-nak folytatnia és fokoznia kell a humanitárius partnereinek a különböző uniós szankciórendszerekben őket megillető jogok és felelőségek tekintetében nyújtott támogatását**⁶⁰. Az EU-nak ugyanakkor törekednie kell arra, hogy a **humanitárius kivételeket** következetesen belefoglalja az uniós szankciórendszerekbe⁶¹. A nemzetközi humanitárius jog és az elveken alapuló humanitárius tevékenységek tiszteletben tartásának megerősítésére irányuló cselekvési felhívás értelmében, amelyhez az EU nemrégiben csatlakozott⁶², a nemzetközi humanitárius joggal és a humanitárius elvekkel összhangban végzett tevékenységekben részt vevő humanitárius és egészségügyi dolgozók nem képezhetik büntetőeljárás tárgyát. Az EU-nak mérlegelnie kell azt is, hogy **a nemzetközi humanitárius jog megsértése a személyek vagy szervezetek vonatkozó uniós szankciórendszerekben való rögzítésének kritériuma legyen.**

---

⁵⁹ A Bizottság iránymutató feljegyzése az uniós korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó egyes területeken a Covid19-világjárvány elleni küzdelem céljából történő humanitárius segítségnyújtásról: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/201116-humanitarian-aid-guidance-note_hu.pdf

⁶⁰ Például „Az európai gazdasági és pénzügyi rendszer: a nyitottság, az erő és a reziliencia előmozdítása” című közlemény a meglévő rendszerek felülvizsgálatát irányozza elő többek között a humanitárius segítségnyújtásra gyakorolt hatásuk értékelése céljából <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0032&qid=1611728656387>

⁶¹ A jelenleg hatályos 42 uniós szankciórendszer közül hét tartalmaz valamilyen humanitárius kivételt.

⁶² A francia és a német külügyminiszter által 2019. szeptember 26-án New Yorkban indított kezdeményezés. Az EU 2020 decemberében hagyta jóvá. (<https://onu.delegfrance.org/Strengthening-respect-for-international-humanitarian-law>)

Célkitűzés: A nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának az EU külső tevékenységének középpontjába helyezése a polgári lakosság védelme, az elveken alapuló humanitárius tevékenység támogatása, valamint a humanitárius és egészségügyi dolgozók védelme érdekében.

Fő intézkedések:

- A nemzetközi humanitárius joggal kapcsolatos uniós szintű koordinációs mechanizmus létrehozása a nemzetközi humanitárius jog megsértésének hatékonyabb globális nyomon követése, az érintett uniós szereplők közötti koordináció megkönnyítése és az erősebb uniós humanitárius diplomácia támogatása érdekében.
- A nemzetközi humanitárius jog megfelelési keretének további erősítése például az EU külső eszközeinek részeként, többek között a kellő gondosság, valamint adott esetben a partnerországokkal folytatott politikai, biztonsági és emberi jogi párbeszéd és a kereskedelmi megállapodások révén.
- Adott esetben a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésének mint az uniós szankciórendszerekbe való felvétel indokának mérlegelése, ugyanakkor annak biztosítása, hogy a humanitárius tevékenységekre gyakorolt esetleges negatív hatások elkerülhetők legyenek.
- Annak további biztosítása, hogy a nemzetközi humanitárius jog teljes mértékben tükröződjön az uniós szankciópolitikában, többek között a humanitárius kivételeknek az uniós szankciórendszerekbe való következetes belefoglalása révén. Az ilyen kivételeknek az uniós finanszírozásban részesülő humanitárius szervezetek általi alkalmazására vonatkozó hatékony keret kialakítása. További gyakorlati támogatás nyújtása a humanitárius szervezeteknek a különböző uniós szankciórendszerekben őket megillető jogok és felelősségek tekintetében.
- A humanitárius segítségnyújtásban részt vevő valamennyi fél (donorok, szabályozók, nem kormányzati szervezetek és bankok) közötti párbeszéd további előmozdítása annak érdekében, hogy megkönnyítsék a humanitárius segítségnyújtást minden rászoruló számára.

4.2. Az EU szerepvállalásának és vezető szerepének erősítése

Az „Európa együtt” megközelítés szellemében folytatott munka

Az EU külső tevékenységének egyik leginkább látható elemeként az EU humanitárius segítségnyújtása a közvélemény erőteljes támogatását élvezzi⁶³. Az uniós Szerződések értelmében mind a tagállamok, mind az EU fontos és különleges szerepet tölt be a humanitárius segítségnyújtás terén. Ezt a kollektív hatást az erőfeszítések összehangolása és a kiegészítő jelleg biztosítása, valamint a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolását előtérbe helyező megközelítés előmozdítása révén lehetne hasznosítani.

Konkrétan, a **kulcsfontosságú humanitárius válságokról szóló közös uniós üzenetek** támogathatják a „humanitárius diplomácia” kezdeményezéseit kétoldalú, regionális és nemzetközi szinten egyaránt. A **konzolidált uniós vállalások** (a tagállamok nemzeti

⁶³A 2020. decemberi Eurobarométer felmérés szerint a megkérdezett uniós polgárok 91 %-a szerint fontos vagy nagyon fontos, hogy az EU humanitárius segítségnyújtási tevékenységeket finanszírozzon.

<https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2265>

vállalásai mellett) növelhetik az uniós szerepvállalás láthatóságát a nemzetközi donorkonferenciákon.

Az „Európa együtt” megközelítés keretében a tagállamok és a Bizottság számára szintén előnyös lehet **az elemzések még összehangoltabb megosztása és összevonása** válsághelyzetek esetén. A Bizottság ezért az uniós küldöttségek szakértelmével párhuzamosan továbbra is a tagállamok rendelkezésére bocsátja humanitárius terephálózatának szakértelmét⁶⁴. Ez magában foglalja annak szisztematikusabb lehetőségét, hogy finanszírozásuk egy részét konkrét válságok esetén **külső címzett bevételként**, az uniós költségvetési eszközökhöz való közvetlen hozzájárulás révén hajtsák végre.

Az **erőforrások összevonása** segíthet az uniós és tagállami beavatkozások hatásának maximalizálásában is, miközben lehetőséget kínál a tagállamoknak arra, hogy kiterjesszék humanitárius segítségnyújtásuk hatókörét. Ezek az erőfeszítések természetesen kiegészítik a létrehozott összevont finanszírozási mechanizmusokat, és azokkal nem versenyezhetnek.

Operatív szinten a Bizottság rendelkezésre bocsátja saját szakértelmét és erőforrásait mind a humanitárius segítségnyújtás, mind a polgári védelem területén, ideértve a humanitárius helyszíni szakértők hálózatát és az uniós polgári védelmi tudáshálózatot⁶⁵ is. Ezzel párhuzamosan az EU folytatja a szakpolitikák és iránymutatások kidolgozását a humanitárius segítségnyújtás releváns területein, a tematikus politikái által az olyan területeken kifejtett hatásokra építve, mint a védelem, a nemek közötti egyenlőség, a fogyatékosok, az élelmiszer, a táplálkozás, az egészségügy – beleértve a mentális egészséget és a pszichoszociális támogatást –, a menedékhely, a víz, a szanitáció és a higiénia, a szükséghelyzeti oktatás, a környezetvédelem és a segélyezés módjai (pl. készpénzes támogatás).

A Bizottság – amellett, hogy aktívan hozzájárul a humanitárius kérdésekről multilaterális szinten folytatott párbeszédhez – 2021-ben **európai humanitárius fórumot** fog szervezni, hogy előmozdítsa **a tartósabb vitát és párbeszédet, többek között az e közleményben felvetett humanitárius politikai kérdésekről**, az „Európa együtt” szellemében. A fórumon a tagállamok, az uniós intézmények – köztük az Európai Parlament – és az operatív humanitárius szereplők kulcsfontosságú érdekelt felei vesznek majd részt.

A Bizottság ezen túlmenően további erőfeszítéseket tesz **az uniós humanitárius segítségnyújtás láthatóságának** előmozdítása érdekében. A Bizottság aktualizálni fogja a láthatósági kötelezettségekre vonatkozó iránymutatást és nyomon követést, lehetővé téve humanitárius partnerei számára, hogy többet fektessenek be az uniós humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos figyelemfelkeltésbe. A Bizottság kommunikációs tevékenységei támogatják az átláthatóság, az elszámoltathatóság és a polgárokkal folytatott párbeszéd általános elveit.

Az EU humanitárius szerepvállalásának megerősítése multilaterális szinten

⁶⁴A Bizottság humanitárius segítségnyújtással foglalkozó hálózata (ECHOField) 41 országban 49 irodát működtet, amelyekben mintegy 450 szakértő nyújt technikai segítséget és követi nyomon az uniós humanitárius segítségnyújtást.

⁶⁵https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/knowledge-network_en

A kihívásokkal teli geopolitikai környezetben az EU elkötelezett amellett, hogy támogassa az ENSZ központi koordináló szerepét a humanitárius válságokra való reagálásban, valamint a nemzetközi normatív és jogi keretek létrehozásában és fenntartásában. Az ENSZ hatékony támogatása érdekében elengedhetetlen, hogy az EU és tagállamai **szisztematikusan törekedjenek az álláspontok megszilárdítására** a nemzetközi és többoldalú fórumokon, többek között az ENSZ New York-i, genfi és római központjaiban. Az EU továbbra is aktív szerepet fog játszani a humanitárius kérdésekről folytatott nemzetközi párbeszédekben, többek között az ENSZ Közgyűlésében és az ENSZ Gazdasági és Szociális Tanácsában. Az EU **tovább fogja erősíteni szerepvállalását az ENSZ-ügynökségek, -alapok és -programok irányító szerveiben**⁶⁶.

Célkitűzés: *Az EU szerepvállalásának és vezető szerepének fokozása a humanitárius segítségnyújtás terén annak érdekében, hogy az a lehető legnagyobb hatást érje el.*

Fő intézkedések:

- *Az EU és tagállamai közös üzeneteinek ösztönzése a kulcsfontosságú humanitárius válságokról, valamint az „Európa együtt” megközelítés keretében a nemzetközi (és nemzeti) humanitárius donorkonferenciákon tett összehangolt uniós és tagállami vállalások ösztönzése. Törekvés az EU és a tagállamok álláspontjának egységesítésére a releváns nemzetközi és többoldalú fórumokon.*
- *Annak a lehetőségnek a kidolgozása, hogy az uniós tagállamok külső címzett bevételeket használhassanak fel az EU humanitárius helyszíni jelenlétének és szakértelmének igénybevételéhez.*
- *2021-ben európai humanitárius fórum szervezése a humanitárius politikai kérdésekről folytatott párbeszéd előmozdítása érdekében.*
- *További párbeszéd előmozdítása és folytatása a kulcsfontosságú érdekelt felekkel az e közleményben javasolt főbb intézkedések továbbviteléről.*

5. Következtetések

A humanitárius segítségnyújtás az uniós szolidaritás konkrét megnyilvánulása, amely ezekben a kihívásokkal teli időkben alapvető és rendkívül szükséges érték. Tekintettel a növekvő humanitárius szükségletekre és a korlátozott erőforrásokra, valamint az alapvető uniós elvekkel és értékekkel összhangban az EU-nak továbbra is példát kell mutatnia ezen a területen. Az e közleményben meghatározott ambiciózus menetrendet csak az uniós tagállamokkal és az EU humanitárius partnereivel szoros együttműködésben lehet megvalósítani. A Bizottság felkéri az Európai Parlamentet és a Tanácsot, hogy csatlakozzanak az e közleményben javasolt intézkedések támogatásához és továbbviteléhez.

⁶⁶A szabályokon alapuló multilateralizmushoz való uniós hozzájárulás megerősítéséről szóló közös közlemény https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/en_strategy_on_strengthening_the_eus_contribution_to_rules-based_multilateralism.pdf

Függelék: a legfontosabb intézkedések áttekintése

Az EU legfontosabb intézkedései

Célkitűzés: A rugalmas és hatékony humanitárius tevékenység és finanszírozási mechanizmusok előmozdítása.

- A többéves és rugalmas finanszírozási megállapodások kiterjesztése a humanitárius partnerekkel – kapcsolattartás a fejlesztési eszközökkel minden olyan esetben, amikor lehetséges az összekapcsolást előtérbe helyező megközelítés alkalmazása –, valamint a jelentéstételi követelmények egyszerűsítése/harmonizálása a nagyszabású egyezséggel összhangban, biztosítva ugyanakkor az igények felmérésének összehangolását az ügynökségek között, valamint az uniós támogatás elszámoltathatóságának, hatékonyságának és láthatóságának megerősítését.
- A helyi szereplőknek nyújtott uniós támogatás növelése, többek között az országalapú összevont források és a helyi szereplőket előnyben részesítő egyéb finanszírozási mechanizmusok szélesebb körű felhasználása révén.
- Iránymutatás kidolgozása a helyi szereplőkkel való egyenlő partnerségek előmozdítására vonatkozóan.
- A digitális eszközök humanitárius partnerek általi további használatának ösztönzése, többek között a támogató környezet kialakítására irányuló közös munka révén.
- A készpénztámogatásokra vonatkozó tematikus uniós szakpolitika felülvizsgálatával összefüggésben konkrét iránymutatás kidolgozása a digitális készpénzhasználat kiterjesztésére vonatkozóan, valamint annak biztosítása, hogy a támogatás kedvezményezettjei hozzáférjenek a digitális megoldásokhoz.
- A humanitárius segítségnyújtás bevált, költséghatékony, technológiaalapú megoldásaiba történő beruházások támogatása, fokozása és előmozdítása, többek között az Európai Innovációs Tanács 2020. évi díjának példájára építve.

Célkitűzés: *Annak biztosítása, hogy az uniós humanitárius segítségnyújtás gyorsan és hatékonyan eljusson a rászorulókhhoz.*

- Európai humanitárius reagálási kapacitás kialakítása a hiányosságok szükség szerinti megszüntetése érdekében, lehetővé téve az uniós tagállamok és humanitárius partnerek számára, hogy az uniós polgári védelmi mechanizmussal összehangolva és azt kiegészítve gyorsan humanitárius segítséget nyújtsanak.

Célkitűzés: *Az éghajlatváltozás hatásainak és a környezeti tényezőknek a humanitárius segítségnyújtási politikába és gyakorlatba való további beépítése, valamint a fejlesztési, biztonsági és éghajlat-politikai/környezetvédelmi szereplőkkel való koordináció megerősítése a kiszolgáltatott közösségek rezilienciájának kiépítése érdekében.*

- Iránymutatások és képzések kidolgozása az EU humanitárius partnerei számára a humanitárius segítségnyújtás környezetbarátabbá tételéről, a humanitárius segítségnyújtás éghajlati és környezeti lábnyomának csökkentése érdekében.
- Az éghajlattal kapcsolatos kiadások nyomon követése az uniós humanitárius segítségnyújtásról szóló rendelet keretében.

Célkitűzés: *Annak biztosítása, hogy a humanitárius, fejlesztési, békeépítési és egyéb szakpolitikák működjenek együtt a sürgős segítségnyújtás és a hosszabb távú megoldások jobb összekapcsolása érdekében, törekedve a szükségletek csökkentésére, valamint a konfliktusok és válságok kiváltó okainak kezelésére.*

- Szisztematikus közös uniós elemzések készítése a válsággal kapcsolatos kockázatokról, szükségletekről, sebezhetőségekről és strukturális okokról, valamint adott esetben az uniós szakpolitikák közös programozása és tervezése, összhangban a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásával.
- Hatékony kapcsolatok kialakítása a különböző humanitárius, fejlesztési és béketámogató tevékenységek között, valamint a meglévő eszközök – például a szakpolitikai párbeszéd – felhasználása a nemzeti és helyi kapacitások megerősítése érdekében – beleértve a nem állami hatóságok kapacitását is – az alapvető szolgáltatások nyújtása és a rezilienciaépítés támogatása céljából.
- A készpénzalapú, sokkhatásokra reagálni képes szociális védőhálókat támogatásának kiterjesztése.
- A humanitárius tér védelmére, a párhuzamosságok elkerülésére, a következetlenségek minimalizálására, valamint a biztonsági és védelmi szereplőkkel való lehetséges szinergiák maximalizálására szolgáló keretként a hatékony humanitárius polgári-katonai koordináció előmozdítása minden releváns területen.
- Szinergiák kiépítése az EU békeközvetítési és konfliktusmegelőzési erőfeszítéseivel, a humanitárius elvek maradéktalan tiszteletben tartása mellett, a szenvedés enyhítésére irányuló erőfeszítések fokozása érdekében.
- Az oktatás területén megfigyelhető globális szakadék áthidalása céljából az oktatás integrálása a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolásának prioritást élvező területei közé, olyan ágazatok mellett, mint az

egészségügy, az élelmezésbiztonság, a katasztrófavédelmi felkészültség és az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia.

Célkitűzés: *A humanitárius tevékenységek erőforrásbázisának jelentős növelése.*

- 2021-ben kísérleti támogatásötvezési kezdeményezés indítása az EU humanitárius költségvetéséből, hogy humanitárius összefüggésben további forrásokat lehessen mozgósítani a magánszektorból.

Célkitűzés: *A nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának az EU külső tevékenységének középpontjába helyezése a polgári lakosság védelme, az elveken alapuló humanitárius tevékenység támogatása, valamint a humanitárius és egészségügyi dolgozók védelme érdekében.*

- A nemzetközi humanitárius joggal kapcsolatos uniós szintű koordinációs mechanizmus létrehozása a nemzetközi humanitárius jog megsértésének hatékonyabb globális nyomon követése, az érintett uniós szereplők közötti koordináció megkönnyítése és az erősebb uniós humanitárius diplomácia támogatása érdekében.
- A nemzetközi humanitárius jog megfelelési keretének további erősítése például az EU külső eszközeinek részeként, többek között a kellő gondosság, valamint adott esetben a partnerországokkal folytatott politikai, biztonsági és emberi jogi párbeszéd és a kereskedelmi megállapodások révén.
- A humanitárius segítségnyújtásban részt vevő valamennyi fél (donorok, szabályozók, nem kormányzati szervezetek és bankok) közötti párbeszéd további előmozdítása annak érdekében, hogy megkönnyítsék a humanitárius segítségnyújtást minden rászoruló számára.

Célkitűzés: *Az EU szerepvállalásának és vezető szerepének fokozása a humanitárius segítségnyújtás terén annak érdekében, hogy az a lehető legnagyobb hatást érje el.*

- 2021-ben európai humanitárius fórum szervezése a humanitárius politikai kérdésekről folytatott párbeszéd előmozdítása érdekében.
- További párbeszéd előmozdítása és folytatása a kulcsfontosságú érdekelt felekkel az e közleményben javasolt főbb intézkedések továbbviteléről.

Kulcsfontosságú intézkedések az EU és a tagállamok számára

Célkitűzés: *Az éghajlatváltozás hatásainak és a környezeti tényezőknek a humanitárius segítségnyújtási politikába és gyakorlatba való további beépítése, valamint a fejlesztési, biztonsági és éghajlat-politikai/környezetvédelmi szereplőkkel való koordináció megerősítése a kiszolgáltatott közösségek rezilienciájának kiépítése érdekében.*

- Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó új uniós stratégiával összhangban álló, a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések

összekapcsolását előtérbe helyező megközelítés részeként az éghajlatváltozással kapcsolatos alapok arányának jelentős növelése a katasztrófáknak leginkább kitett országokban és régiókban a reziliencia és az alkalmazkodás fokozására.

- A veszélyeztetett népesség éghajlatváltozással és környezettel szembeni rezilienciájának megerősítése a humanitárius, a fejlesztési és a béke iránti törekvések összekapcsolását előtérbe helyező megközelítés révén, valamint annak biztosítása, hogy az EU humanitárius partnerei – a fejlesztési és az éghajlat-politikai szereplőkkel szoros együttműködésben – a katasztrófavédelmi felkészültségre vonatkozó új iránymutatásokat terjesszenek el és hajtsanak végre.
- A kockázatokkal kapcsolatos tájékoztatáson alapuló megközelítések továbbfejlesztése és alkalmazása – beleértve a kockázatfinanszírozást –, valamint az előzetes intézkedések fokozása a különböző humanitárius helyzetekben és régiókban.

Célkitűzés: *Annak biztosítása, hogy a humanitárius, fejlesztési, békeépítési és egyéb szakpolitikák működjenek együtt a sürgős segítségnyújtás és a hosszabb távú megoldások jobb összekapcsolása érdekében, törekedve a szükségletek csökkentésére, valamint a konfliktusok és válságok kiváltó okainak kezelésére.*

- A helyszíni koordinációs mechanizmusok megerősítése az uniós küldöttségek és az ECHO kirendeltségeinek támogatásával az EU humanitárius, fejlesztési és béketeremtési tevékenységei során, az összehangolt és koherens eredmények biztosítása érdekében. Szoros együttműködés az uniós tagállamokkal az „Európa együtt” megközelítés szellemében.
- Az EU politikai és diplomáciai szerepvállalásának, valamint a rendelkezésre álló valamennyi eszköznek a felhasználása a válságok megelőzése, a konfliktusok megoldása és a békeépítés céljára, ugyanakkor a humanitárius műveletek támogatását célzó fellépés fokozása annak érdekében, hogy megkönnyítsék a humanitárius támogatáshoz való hozzáférést és az elvek tiszteletben tartását, valamint a polgári lakosság védelmét és a nemzetközi humanitárius jog érvényesítését.

Célkitűzés: *A humanitárius tevékenységek erőforrásbázisának jelentős növelése.*

- A felek emlékeztetése arra az uniós kötelezettségvállalásra, hogy bruttó nemzeti jövedelmük 0,7 %-át felajánlják hivatalos fejlesztési támogatásként; együttműködés a tagállamokkal a humanitárius finanszírozási kötelezettségvállalások olyan mértékű fokozása érdekében, amely arányos a humanitárius szükségletek és követelmények elmúlt években tapasztalt meredek növekedésével.
- Az EU, valamint a régebbi és újonnan megjelenő donor országok közötti együttműködés fokozása annak érdekében, hogy a humanitárius segítségnyújtás támogatásának közös felelőssége ne merüljön feledésbe, és hogy az együttműködést módszeresebben be lehessen építeni az EU-nak az érintett nem uniós országokkal folytatott politikai párbeszédébe. Globális szintű szövetségek megerősítése vagy létrehozása a hasonlóan gondolkodó országokkal a globális humanitárius program előmozdítása érdekében.

Célkitűzés: *A nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartásának az EU külső tevékenységének középpontjába helyezése a polgári lakosság védelme, az elveken alapuló humanitárius tevékenység támogatása, valamint a humanitárius és egészségügyi dolgozók védelme érdekében.*

- Adott esetben a nemzetközi humanitárius jog súlyos megsértésének mint az uniós szankciórendszerekbe való felvétel indokának mérlegelése, ugyanakkor annak biztosítása, hogy a humanitárius tevékenységekre gyakorolt esetleges negatív hatások elkerülhetők legyenek.
- Annak további biztosítása, hogy a nemzetközi humanitárius jog teljes mértékben tükröződjön az uniós szankciópolitikában, többek között a humanitárius kivételeknek az uniós szankciórendszerekbe való következetes belefoglalása révén. Az ilyen kivételeknek az uniós finanszírozásban részesülő humanitárius szervezetek általi alkalmazására vonatkozó hatékony keret kialakítása. További gyakorlati támogatás nyújtása a humanitárius szervezeteknek a különböző uniós szankciórendszerekben őket megillető jogok és felelősségek tekintetében.

Célkitűzés: *Az EU szerepvállalásának és vezető szerepének fokozása a humanitárius segítségnyújtás terén annak érdekében, hogy az a lehető legnagyobb hatást érje el.*

- Az EU és tagállamai közös üzeneteinek ösztönzése a kulcsfontosságú humanitárius válságokról, valamint az „Európa együtt” megközelítés keretében a nemzetközi (és nemzeti) humanitárius donorkonferenciákon tett összehangolt uniós és tagállami vállalások ösztönzése. Törekvés az EU és a tagállamok álláspontjának egységesítésére a releváns nemzetközi és többoldalú fórumokon.
- Annak a lehetőségnek a kidolgozása, hogy az uniós tagállamok külső címzett bevételeket használhassanak fel az EU humanitárius helyszíni jelenlétének és szakértelmének igénybevételéhez.